

Infobundel voor de derde graad

(schooljaar 2021-2022)

Sint-Lodewijkscollege Brugge

Inleiding

De overgang van vier naar vijf is een belangrijk schakelmoment in de studiekeuze. Niet alleen bepaalt die keuze je studierichting voor de twee volgende jaren, voor een stuk worden al de stapstenen geplaatst voor wat na de humaniora als studiekeuze (en vaak ook als beroepsuitweg) volgt. Tegelijk is hier enige relativering op haar plaats: **elke ASO-richting biedt een perspectief op een waaier van vele studierichtingen na de middelbare studies, zowel op het niveau van een hogeschool als op het niveau van een universiteit.** Slechts een beperkt aantal opleidingen aan de hogeschool of de universiteit vergt een voorkennis die wordt opgedaan in een specifieke richting in het middelbaar. Meestal betreft het hier de opleidingen met een sterk exact-wetenschappelijk karakter.

Het blijft natuurlijk goed om bij je studiekeuze niet over één nacht ijs te gaan. Een paar factoren zijn belangrijk.

- Een eerste factor is waar **de richting zelf** precies voor staat. Een groot deel van deze brochure gaat dieper in op de verschillende aspecten van de grote richtingen van de derde graad. Bij elk van deze richtingen wordt gefocust op het profiel van de leerling die aan een dergelijke richting wil beginnen, op het profiel van de richting zelf en op de verschillende vakinhouden.
- Een tweede factor is de **interesse** voor de verdere studies en – daarmee verbonden – de beroepsuitwegen van die studies. Die interesse is verschillend van leerling tot leerling. Waar de ene leerling boordevol interesses en ambities zit – en waar kiezen altijd een stuk verliezen is – is het voor de andere leerling absoluut nog niet duidelijk welke kant hij of zij wil uitgaan. Overleg met vakleerkrachten, klassenleraar en CLB kan hier duidelijkheid verschaffen.
- Een laatste factor is het juist inschatten van de eigen **talenten en motivaties**. Een talent zonder motivatie volgt een doodlopend spoor, motivatie zonder talent loopt veelal tegen een muur. Het is dus kwestie om voldoende van beide in huis te hebben om een studierichting aan te vatten. Ook daar kunnen vakleerkrachten, klassenleraar en het CLB een belangrijke rol spelen. De klasraad is de plaats waar de inschatting van jouw talenten en mogelijkheden aan bod komt.

Begeleiding bij de studiekeuze

De beste en belangrijkste keuzes maak je zelden alleen. Dat geldt ook voor je studiekeuze. Opdat die keuze goed en vlot zou verlopen, wordt gewerkt in verschillende fases, telkens met de nodige begeleiding. Dit keuzeproces wordt afgerond tegen eind juni. **Ten laatste op woensdag 30 juni lever je je definitieve inschrijving in.**

Inforonde voor leerlingen en ouders

De eerste fase van het proces maak je mee bij het verkrijgen van deze brochure. Op basis van de verkregen info zou duidelijk moeten zijn waar elke studierichting op onze school voor staat en wat het aangewezen profiel voor elke studierichting is.

Voorlopig keuzeformulier met motivering

Voor het einde van het tweede trimester wordt jou gevraagd een voorlopige keuze te maken voor een studierichting in de derde graad. Hoewel die keuze dus 'voorlopig' is, is dit toch al een belangrijk moment. Het keuzeformulier peilt daarom naar jouw motivatie.

Advies van de klassenraad (alle leerkrachten, directie en CLB)

Hoewel alle vorige fases even onontbeerlijk zijn, breekt het cruciale moment aan wanneer de klassenraad een advies formuleert. Juridisch is dit advies niet bindend, maar er is echt niet over één nacht ijs gegaan om tot dit advies te komen.

Basis voor het advies van de klassenraad zijn je resultaten, je attitude op studievlak, de waargenomen belangstelling voor de vakken en je motivering in de keuzeformulieren. Uiteraard ligt je ontwikkeling nooit definitief vast. Doorgaans kan echter toch worden gesteld dat de adviezen van de klassenraad in de vierdes correct blijken te zijn. **Het is een zeldzame uitzondering dat een leerling tegen advies onverwacht goed scoort in het vijfde jaar.** Veel ontgoocheling kan je worden bespaard door het advies op te volgen.

Oudercontact

Net voor de paasvakantie worden je ouders (samen met jou) uitgenodigd voor een gesprek waarin het advies van de klassenraad wordt uitgelegd. Dit oudercontact is een belangrijk moment om je keuze te helpen vormen of eventueel te herbekijken.

Voorlopige en definitieve keuze met motivering einde schooljaar

De voorlopige studiekeuze gebeurt digitaal vanaf 3 april en wordt afgesloten op 19 mei. Tegen uiterlijk woensdag 30 juni dien je je definitieve keuze in. Mogelijks zijn er elementen tijdens het derde trimester die het advies wat kunnen wijzigen, maar meestal blijft het oorspronkelijke advies overeind. Door de korte periode die het derde trimester is (en de beperktere hoeveelheid leerstof), is er meestal ook niet echt veel nieuwe, relevante informatie om een advies te herzien.

Tot slot: onderzoekscijfers wijzen er op dat de beste garantie om te slagen na het secundair onderwijs niet zozeer te maken heeft met de veronderstelde moeilijkheidsgraad van de gevolgde richting, maar wel met het behaalde cijfer in deze richting. Zo is een leerling beter voorbereid op hoger onderwijs als hij bijvoorbeeld 75% haalt in een richting met drie uren wiskunde dan als hij 55% haalt in een richting met zes of acht uren wiskunde. Met de hakken over de sloot een richting afmaken in het middelbaar als voorbereiding op een studierichting aan de hogeschool of de universiteit is niet de aangewezen weg om die studierichting succesvol te voltooien.

Studiemogelijkheden buiten het ASO

Hoewel deze brochure bedoeld is als informatiebron voor de derde graad van het Sint-Lodewijkscollege, neemt dit niet weg dat er ook mogelijkheden zijn buiten het college. Zo kan de klassenraad een leerling adviseren om een studierichting te kiezen die niet wordt aangeboden binnen het college. Dat gebeurt steeds na ruim overleg (zie "advies van de klassenraad"). Soms bestaan over richtingen die geen ASO-richtingen zijn **vastgeroeste misverstanden**. Een keuze voor een TSO-richting is absoluut geen negatieve keuze, kan integendeel nieuwe en betere perspectieven openen. Bovendien bestaan er ook in het TSO sterke en uitdagende richtingen. Zo is er bijvoorbeeld de richting Techniek-Wetenschappen die wat de wiskunde betreft hetzelfde niveau haalt als een richting met zes uren wiskunde in het ASO. Heel veel opleidingen in het TSO kunnen trouwens een vervolg krijgen in het hoger onderwijs. De schakeljaren die in het hoger onderwijs bestaan, maken het vaak mogelijk om een mastertitel te behalen.

Als je geïnteresseerd bent in een bepaalde TSO-richting, wacht je best niet te lang om informatie op te zoeken over zowel de richting als de scholen waar deze richting wordt aangeboden. Bezoek zeker ook een opendeurdag en wacht niet te lang om je in te schrijven. Voor sommige richtingen is het aantal leerlingen dat kan inschrijven immers beperkt.

Eigenheid van de derde graad ASO

Algemene vorming

Als je kiest voor de derde graad van het ASO, doe je dit om verder te studeren na het middelbaar. Vandaar de klemtoon op de **algemene vorming**. Die vorming is ruim te beschouwen. Het levensbeschouwelijke, het verbaal-literaire, het exact-wetenschappelijke, het menswetenschappelijke, het muzische en het plastische, het lichamelijke en het motorische: het zijn allemaal thema's die in elke richting aan bod komen.

Dit heeft consequenties: elke ASO-richting heeft een voorbereidend wetenschappelijk karakter (theorie is belangrijk) en verkent breed en grondig de werkelijkheid (afhankelijk van de studierichting worden wel andere accenten gelegd).

Om een ASO-richting met vrucht te kunnen afronden, zijn volgende vaardigheden onontbeerlijk:

- geboeid zijn door theorie;
- zelfstandig grote leerstofgehelen kunnen verwerken (er zijn twee semesters, geen drie trimesters);
- kritisch staan tegenover wat door de leerkracht verteld wordt, maar al even kritisch zijn tegenover jezelf (en zo groeien in zelfkennis);
- ruim geïnteresseerd zijn;
- kunnen en willen studeren.

Dat is een hele boterham die misschien afschrikt. Anderzijds, als je je in deze oplijsting wel weet te vinden, ben je er klaar voor om er volgend jaar helemaal in te vliegen.

In de lessentabellen op de volgende bladzijden staan alle mogelijke richtingen voor de derde graad uitgewerkt. Het is goed deze richtingen grondig te bestuderen.

Remediëring

Zoals in de tweede graad wordt voor leerlingen met tekorten eind december in het begin van het tweede semester een **remediëring** voorzien. Voor de stamvakken waar je 48% behaalt (of minder), is de remediëring verplicht. Voor de niet-stamvakken ligt de grens op 45%. Je kan wel vrijwillig intekenen voor een remediëring als je boven deze ondergrens scoort, maar toch minder dan 49,5% hebt behaald.

Je wordt voor deze remediëring begeleid door de vakleerkracht. Het remediëringstraject is niet vrijblijvend: je dient alle stappen en afspraken nauwgezet na te leven! Na dit traject kan een remediëringsexamen volgen. Bij een succesvolle remediëring wordt het tekort, dat je had eind december, opgetrokken naar 50%.

Studierichtingen in het Sint-Lodewijkcollege

De school biedt, zoals uit het overzicht van de studierichtingen mag blijken, een groot keuzepalet van studiemogelijkheden aan. In combinatie met CLIL komt dit neer op een 24-tal keuzemogelijkheden. In de mate van het mogelijke wordt geprobeerd om al deze richtingen ook effectief in te richten.

Soms kan het gebeuren dat niemand voor een bepaalde richting kiest. Uiteraard wordt die richting dan voor dat schooljaar ook niet georganiseerd. Het kan ook voorvallen dat een richting een te beperkt aantal leerlingen aantrekt om dat jaar zinvol te kunnen organiseren. In dat geval kan beslist worden om ook die richting alsnog voor een jaar niet in te richten.

Voor die laatste beslissing wordt niet over één nacht ijs gegaan. Afwegingen die meespelen zijn de klasgroottes, moeilijke koppelingen, opdrachtenverdelingen, lessenroosters en beschikbare specialisatieklassen en vakleerkrachten.

We beseffen als school dat het niet leuk is om horen dat een gekozen richting om al deze redenen niet kan worden aangeboden. Het mag ook duidelijk zijn dat alles eraan gedaan wordt om het niet inrichten van een studiekeuze te voorkomen.

Een probleem dat wel eens opduikt, is dat de studiekeuze (te) lang wordt uitgesteld. Daarom ook het belang van de voorlopige en de definitieve keuze volgens de deadlines hierboven te respecteren. Vanaf 1 juli worden immers de klaskoppelingen gemaakt.

Indien op 1 juli zou blijken dat een studierichting onderbezet blijft en dus niet kan worden georganiseerd, dan word je daarvan op de hoogte gebracht begin juli.

Lessentabel vijfde en zesde jaar 2021-2022

	GRILAT		LATMOT		(CLIL-)LATWET (CLIL-)GRIWET		(CLIL-)LATwis6 (CLIL-)GRIwis6 (CLIL-)ECOwis6	
	<i>vijfdes</i>	<i>zesdes</i>	<i>vijfdes</i>	<i>zesdes</i>	<i>vijfdes</i>	<i>zesdes</i>	<i>vijfdes</i>	<i>zesdes</i>
Godsdienst	2	2	2	2	2	2	2	2
Nederlands	4	4	4	4	4	4	4	4
Frans	3	3	4	4	3	3	3	3
Engels	2	2	3	3	2	2	2	2
Duits	1	1	3	3	1			
Latijn	4	4	4	4	4	4	4	4
Grieks	4	4			4	4	4	4
Economie							4*	4*
Geschiedenis	2	2	2	2	2*	2*	2***	2***
Aardrijkskunde	1	1	1	1	1*	2*	1***	1***
Natuurwet.	2	2	2	2				
Biologie					2*	2*	1	2**
Chemie					2*	2*	2	1
Fysica					2*	2*	2**	2**
Wiskunde	3	3	3	3	4	4	6	6
Esthetica	1		1		1		1	
Lich. Opv.	2	2	2	2	2	2	2	2
OV		1		1		1		1
P-uur	1	1	1	1	1	1	1	1
Totaal	32	32	32	32	33	33	33	33

De kleur die het aantal uren voor een vak aanduidt correspondeert met de kleur van de richting.

(*) CLIL: deze vakken worden gedeeltelijk in het Engels gegeven. **Door de klassenstructuur kan het gebeuren dat in een bepaalde richting een CLIL-vak toch niet in CLIL wordt gegeven. Dit geldt niet voor de richtingen wetenschappen met zes of acht uur wiskunde (daar worden de CLIL-vakken sowieso gegeven).**

OV = onderzoeksvaardigheden

P-uur = projectuur

	HUMwis3 HUMwis4		(CLIL-)ECO- MOTwis3 (CLIL-)ECO- MOTwis4		(CLIL-)MOT- WET		(CLIL-)WETwis6		(CLIL-)WETwis8	
	vijfdes	zesdes	vijfdes	zesdes	vijfdes	zesdes	vijfdes	zesdes	vijfdes	zesdes
Godsdienst	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Nederlands	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Frans	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3
Engels	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2
Duits	1	1	3	3	3	2	1	1		
Geschiedenis	2	2	2*	2*	2*	2*	2*	2*	2*	2*
Cultuurwet.	3	3								
Gedragwet.	3	3								
Sem. Hum.	1	1								
Economie			4*	4*						
Aardrijkskunde	1	1	1*	1*	1*	2*	1*	2*	1*	2*
Natuurwet.	2	2	2	2						
Biologie					2*	2*	2*	2*	2*	2*
Chemie					2*	2*	2*	2*	2*	2*
Fysica					2*	2*	3*	2*	3*	2*
Wiskunde	3/4	3/4	3/4	3/4	4	4	6	6	8	8
Esthetica	1		1		1		1		1	
Lich. Opv.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
OV		1		1		1		1		1
P-uur	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Totaal	32/33	32/33	32/33	32/33	33	33	32	32	33	33

De kleur die het aantal uren voor een vak aanduidt correspondeert met de kleur van de richting.

(*) CLIL: deze vakken worden gedeeltelijk in het Engels gegeven. **Door de klassenstructuur kan het gebeuren dat in een bepaalde richting een CLIL-vak toch niet in CLIL wordt gegeven. Dit geldt niet voor de richtingen wetenschappen met zes of acht uur wiskunde (daar worden de CLIL-vakken sowieso gegeven).**

OV = onderzoeksvaardigheden

P-uur = projectuur

Economie

Profiel van de leerling

Als je kiest voor economie, toon je veel interesse voor de economische realiteit. Je bent geboeid door de keuzes die bedrijven, landen en gezinnen maken om respectievelijk hun winst, welvaart en levensstandaard te verhogen. Als leerling economie ben je kritisch en leergierig. Je discussieert graag over economische of politieke ontwikkelingen en hebt misschien wel ambitie om ondernemer of zaakvoerder te worden.

Leerlingen zonder economische voorkennis uit de tweede graad kunnen mits voldoende motivatie en inzet instappen in het vijfde jaar.

Profiel van de richting

Economie is niet weg te denken uit onze samenleving. Of men nu “links” of “rechts” denkt, iedereen is het er over eens dat de economie onze levens grondig bepaalt. Tijdens de lessen economie (4 uren per week) bestuderen de leerlingen economische begrippen, principes en theorieën die belangrijk zijn in het dagelijkse leven van een (jong)volwassene. De leerstof wordt gekoppeld aan de actualiteit (via reportages en artikels) en ook management skills komen aan bod als voorbereiding op een toekomstige job in de bedrijfswereld.

Zowel in de vijfdes als in de zesdes wordt een eendaagse excursie georganiseerd. Op het programma van deze excursies staan bedrijfsbezoeken aan succesvolle Vlaamse KMO's.

Vakinhoud

Het vak economie valt uiteen in twee grote delen: algemene economie en bedrijfseconomie.

De algemene economie maakt de hoofdmoot uit en onderzoekt thema's als de internationale handel (wisselkoersen, geld, inflatie), het sociale luik van de economie (sociaal overleg, vakbonden, werkloosheid, sociale zekerheid), het financiële aspect (beurs, beleggingen, fiscaliteit, conjunctuur) en het fenomeen van de markt (concurrentie, economische groei, marketing ...).

Het tweede grote onderdeel, de bedrijfseconomie, spitst zich toe op het management. De leerling neemt de rol van CEO aan en maakt kennis met de belangrijke principes van de verschillende departementen van een onderneming zoals sales, marketing, financiën, personeel ...

Economie kan gecombineerd worden met drie, vier of zes uren wiskunde met een uitbreiding van wetenschappen. Aan de inhoud van het vak economie zelf verandert dit niets.

Exacte Wetenschappen

Profiel van de leerling

Ben je in de tweede graad enorm geboeid door de vakken aardrijkskunde, biologie, chemie en fysica, dan is een richting in de derde graad met de component wetenschappen iets voor jou. Je wilt de in de les bekomen kennis toepassen en er zelfstandig onderzoek over uitvoeren.

De richtingen met component wetenschappen zijn altijd gecombineerd met minstens vier uren wiskunde. Naast je interesse en motivatie kunnen de behaalde punten voor wiskunde en wetenschappen een leidraad zijn voor de keuze.

Profiel van de richting

Zowel in richtingen met als zonder component wetenschappen krijgen leerlingen de theoretische achtergrond aangereikt. Bij richtingen met de component wetenschappen is deze uitgebreider en wordt er meer ingezet op de wetenschappelijke onderzoeksmethode.

Via practica en een tweedaagse krijgen de leerlingen vaardigheden aangeleerd die hen in staat stellen wetenschappelijk onderzoek uit te voeren en hierover te rapporteren. Deze focus is veel uitgebreider in richtingen met de component wetenschappen.

Vakinhoud

In het algemeen wordt bij de component wetenschappen in de vakken aardrijkskunde, biologie, chemie en fysica alles uitgebreider gezien en zijn er extra thema's.

Aardrijkskunde

De behandelde onderwerpen zijn zeer divers, met o.a. weerkunde, klimaat, geologie, kosmografie, ruimtelijke ordening en stedenbouw, globalisering en ecologische voetafdruk.

Biologie

In de derde graad staat de mens centraal. Door het kijken op celniveau kunnen leerlingen de oorzaak van ziektes begrijpen. Andere grote onderwerpen zijn o.a. voortplanting, biotechnologie en evolutie.

Chemie

De basiskennis uit de tweede graad wordt in de derde graad uitgediept. Belangrijke onderwerpen zijn structuur van atomen en moleculen, stofklassen, de chemische reactie en stoichiometrie.

Fysica

In de derde graad zijn er drie grote thema's: elektromagnetisme, radioactiviteit en mechanica. Bij de component wetenschappen ligt de nadruk op diepgang, toepassing en verwerking.

Natuurwetenschappen

Dit vak integreert de wetenschapsvakken biologie, chemie en fysica. Na twee jaar natuurwetenschappen is elke leerling gewapend met een algemeen inzicht in de grote thema's en de stand van zaken van de wetenschap vandaag.

Humane Wetenschappen

Profiel van de leerling

Als je kiest voor de richting humane wetenschappen, heb je een ruime interesse voor cultuur, de mens en de samenleving. Belangrijk is dat je open, nieuwsgierig en kritisch ingesteld bent en dat je een eigen standpunt weet in te nemen. Graag en geregeld de actualiteit opvolgen is een absolute voorwaarde om “mee” te zijn. Als je kiest voor humane wetenschappen, kies je voor actieve werkvormen. Je bent dus sociaalvaardig en je werkt graag in groep.

Profiel van de richting

De richting humane wetenschappen focust op de sociale wetenschappen. Startpunt is de theoretische achtergrond van gevoerde onderzoeken en theorieën van bekende wetenschappers. Deze theorie wordt daarnaast voortdurend geconfronteerd en aangevuld met actualiteit, filmeducatie, gastsprekers, eigen onderzoek en excursies. Elk jaar voeren de leerlingen binnen de stamvakken van de humane wetenschappen zelfstandig onderzoek waarbij zij zich stelselmatig onderzoekscompetenties eigen maken.

Vakinhoud

Cultuurwetenschappen: kritische studie van culturele verschijnselen

In cultuurwetenschappen komen 'cultuurfenomenen' in de brede betekenis van het woord aan bod. Leerlingen maken in dit vak kennis met economie, recht, politiek, media, kunst en filosofie, niet als aparte vakken, maar als manieren waarop de mens uitdrukt hoe hij het leven ziet en het samenleven organiseert.

Gedragwetenschappen: kritische studie van de mens als individu en van de mens als gemeenschapswezen

De gedragwetenschappen bestuderen de mens als individu en als lid van de samenleving. Leerlingen confronteren hun eigen ervaringen met inzichten uit de psychologie, de sociologie, de pedagogie en de antropologie. Thema's als de ontwikkeling van de identiteit en de zelfkennis, afwijkend gedrag, het psychologisch onderzoek, oorzaken van gedrag (aangeboren versus aangeleerd), organisatie maatschappij, conflicten en diversiteit komen er uitgebreid aan bod.

Seminarie Humane Wetenschappen

Het seminarie probeert de inzichten van de gedragwetenschappen en de cultuurwetenschappen concreet te maken. Er wordt expliciet gewerkt rond statistiek (theorie en statistische verwerking van cijfergegevens). Andere thema's die aan bod komen: kennismaking met multidisciplinair team, politieke en juridische actualiteit, verwerking onderzoeksprojecten Humane Wetenschappen ...

Klassieke Talen

Profiel van de leerling

Als je in de derde graad de studie van de klassieke talen wil verder zetten, ben je geboeid door taal, taalstructuur en de lectuur/het ontleden van antieke teksten. Je bent een taalgerichte leerling met een brede interesse voor politieke, maatschappelijke en menselijke aspecten. Als je kiest voor één klassieke taal, kies je altijd voor een combinatie met een ander “groot” pakket: moderne talen, wetenschappen of wiskunde. Gedurende vier (of acht) uren in de week wordt als bekroning van de voorbije jaren klassieke studies dieper ingegaan op de inhoud van teksten, hun betekenis voor onze cultuur en op alles wat met de klassieke oudheid is verbonden (filosofie, recht ...).

Wie twijfelt tussen Latijn of Grieks, neemt best in overweging dat de Latijnse mentaliteit eerder gericht is op het praktische (het juridische, politieke teksten ...), terwijl de Griekse cultuur eerder focust op het poëtische, het filosofische ...

Profiel van de richting

Je kan in de derde graad enkel de klassieke richting volgen als je al klassieke talen op het programma had in de tweede graad. De basiswoordenschat en de basisgrammatica moeten gekend zijn en beheerst worden. Omdat klassieke talen altijd zijn verbonden met een andere grote studierichting, is het belangrijk dat je bereid bent voor beide componenten (de klassieke talen en de andere studierichting) hard te werken.

Vakinhoud

Het accent van Latijn en Grieks in de derde graad komt te liggen op de lectuur van teksten en de bredere cultuur waarin deze teksten gebed zijn. De grote meesters van de literatuur komen tot leven en thema's als tragedie, mythologie, recht, politiek ... worden verder uitgediept. Tegelijk wordt wat in de lessen ter sprake komt, geactualiseerd.

Moderne Vreemde Talen

Profiel van de leerling

Een richting met een belangrijk pakket moderne talen kies je vanuit een positieve ingesteldheid. Als in de vierdes talen je ding niet waren, zal dat in de vijfdes wellicht niet anders zijn. De taalvakken in een derde graad zijn niet méér van hetzelfde, maar hebben als doel om die talen creatief en zelfstandig te kunnen gebruiken, met een hoge vormcorrectheid. Regelmatig actief oefenen is voor jou geen lastige klus en je bent bereid je persoonlijk in te zetten.

Profiel van de richting

Elke studierichting in de derde graad heeft Nederlands, Frans, Engels en Duits in het pakket. Uitzondering zijn de richtingen met acht uren wiskunde en de richtingen Grieks-, Latijn- en economie-wiskunde 6 die het vak Duits missen in zowel de vijfdes als de zesdes, en de richtingen Latijn- en Grieks-Wetenschappen in de zesdes. Alle richtingen hebben minstens negen uren taal.

De richtingen waar de moderne talen tot de stamvakken behoren, leggen de nadruk op een actief gebruik van taal. Ook de taal als cultuurgegeven komt uitgebreid aan bod. Er wordt aan een grote taalvaardigheid gewerkt, onder meer door meer zelfstandig werk en groepswork. Voor het vak Frans zijn er voor wie dat wil diverse immersiedagen.

Vakinhoud

Frans

Verschillende thematische woordvelden worden herhaald, aangebracht en uitgebreid. De basisgrammatica wordt herhaald, op punt gesteld en actief gebruikt. De vaardigheden (lezen, luisteren, schrijven, spreken) krijgen een prominente rol. Cultuur en literatuur komen aan bod, er worden meerdere boeken gelezen doorheen het jaar. Ook het zakelijk Frans komt aan bod. Leerlingen moderne talen moeten in de vijfdes hun kennen en kunnen bewijzen in een individueel onderzoeksproject.

Engels

In het vak Engels ligt de nadruk op taalbeschouwing (bv. de oorsprong van woorden), literatuur en cultuur van het Engels. In de richtingen met moderne talen als optie komen taalvarianten meer aan bod. Er zijn ook meer contacten met *native speakers*. Er is ook aandacht voor woorden die voorbereiden op *business studies* en wetenschappelijk werk. Leerlingen moderne talen moeten in de zesdes hun kennen en kunnen bewijzen in een individueel onderzoeksproject.

Duits

In het vak Duits worden verschillende thema's behandeld om een uitgebreide woordenschat te verwerven. Er is aandacht voor grammaticale aspecten van de taal. De nadruk ligt behalve op lezen en luisteren nu ook op spreek- en schrijfvaardigheid. Die wordt getraind via verschillende gespreks- en schrijftechnieken. De leerlingen bekijken bijvoorbeeld filmfragmenten en bespreken ze of ze geven een korte presentatie in het Duits. Daarbij is er ook aandacht voor culturele aspecten.

Wiskunde

Profiel van de leerling

In de vierdes wordt in de eindtoetsen een onderscheid gemaakt tussen twee soorten vragen: basisvragen en verdiepingsvragen. In de bepaling van je studiekeuze voor de derde graad is dit onderscheid belangrijk om je slaagkansen goed in te schatten.

Als je in de vierdes vier uren wiskunde op het programma had, ga je in principe naar een richting met drie uren wiskunde in de derde graad. Qua moeilijkheidsgraad is dit gelijkwaardig. Enkel wie buitengewoon goed was, kan in de vijfdes eventueel kiezen voor een richting met vier uren wiskunde. Zes uren of acht uren wiskunde zijn niet haalbaar.

Als je in de vierdes vijf uren wiskunde volgde, kan je probleemloos de drie uren aan in de vijfdes. Waren je punten voor wiskunde goed, dan is de vier uren ook een haalbare kaart.

Als je kiest voor zes uren wiskunde, moet je graag wiskunde doen en studeren! De verdiepingsvragen van de vierdes moeten daar geleid hebben tot goede resultaten. Het tempo van de zes uren wiskunde is hoog, er wordt gevraagd om zelfstandig te werken, theoretische interesse is onontbeerlijk en abstractievermogen een noodzakelijke voorwaarde. Als je acht uren wiskunde wil volgen, dan doe je dit omdat je gebeten bent door de microbe van de wiskunde. Wiskunde is er bijna je hobby.

Profiel van de richting

Wiskunde komt in elk jaar en in elke richting aan bod. Afhankelijk van de richting kan je kiezen voor drie, vier, zes of acht uren wiskunde. Daardoor is de keuze voor het aantal uren wiskunde ingewikkelder dan het lijkt. Zoals hierboven mag blijken, wordt over de keuze best heel goed nagedacht.

Vakinhoud

Wie drie uren wiskunde volgt in de derde graad, krijgt elementaire wiskundige kennis aangeboden. Er wordt niet naar zware wiskundige inzichten gepeild, al valt het vak ook niet te onderschatten. In de richtingen met vier uren wiskunde wordt een heel stuk dieper ingegaan op de wiskunde, onder meer omwille van de wetenschappelijke component. Vanzelfsprekend wordt in de zes uren wiskunde het grote wiskundige gebouw op poten gezet. In de acht uren wiskunde wordt dit alles nog verder uitgediept en uitgebreid.

Algemene vakken

Alle vijfdes en zesdes hebben dezelfde vakken Nederlands, esthetica, geschiedenis, godsdienstleer en lichamelijke opvoeding. In de richtingen Latijn-, Grieks- en Moderne Talen-Wetenschappen is er geen vak esthetica. Omdat deze vakken niet meespelen in het keuzeprocess, volgt hieronder een korte beschrijving.

Esthetica

Esthetica kan vertaald worden als kunstervaringsleer. In dit vak wordt dus geleerd wat er allemaal te beleven valt in de verschillende kunstvormen, welke mogelijkheden en invalshoeken er zijn in de kunst en hoe je daar persoonlijk mee kan omgaan. Het vak wordt enkel aangeboden in het vijfde jaar en biedt een algemene kennis aan omtrent beeldende kunst, architectuur, muziek en film. Daarnaast komen er enkele kleinere thema's aan bod. Bijzonder accent wordt gelegd op de hedendaagse kunst. Er staat ook een creatieve opdracht rond hedendaagse kunst op het programma.

Geschiedenis

In het vijfde jaar wordt er stilgestaan bij de Nieuwste Tijd (+/- 1815 tot 1945). De periode na 1945 is de leerstof voor het zesde jaar. Meer abstracte historische begrippen zoals nationalisme, liberalisme, kapitalisme, communisme ... komen aan bod.

In het vijfde jaar staat een geschiedenisexcursie op het programma. Dit is een dag in het spoor van de wereldoorlogen. Via individuele en groepstaken wordt het kritisch historisch denken aangescherpt.

Godsdienst

In de vijfdes treden drie thema's op de voorgrond. Levensbeschouwing en ethiek (vrijheid gekoppeld aan keuzes maken, verantwoordelijkheid, gewetensvol handelen), lijden (gekoppeld aan de dood, het omgaan met het lijden, de visies van de verschillende religies op leven, dood en leven na de dood, de Paaservaring) en de liefde (gekoppeld aan het leven, opbouw van relaties, het christelijke verhaal).

In het zesde jaar komt de hedendaagse samenleving en het gesecculariseerde, pluralistische en post-moderne verhaal aan bod. Het moeilijke gesprek tussen geloof en atheïsme vormt de aanloop om het te kunnen hebben over ervaringen van transcendentie en de religieuze en christelijke specificiteit. Ook het thema van de sociale rechtvaardigheid staat op het programma.

Het vak godsdienst tracht een eerlijke zoektocht te zijn naar een zinvolle invulling van het leven. De openheid naar ervaringen van transcendentie en geloof blijft fundamenteel.

Lichamelijke opvoeding

Het vakconcept LO is geëvolueerd naar een concept waarin de totale persoonlijkheidsontwikkeling van de bewegende mens centraal staat. De hoofddoelstellingen draaien rond drie ontwikkelingen: de ontwikkeling van de motorische competenties, de ontwikkeling van een gezonde, veilige en fitte levensstijl en de ontwikkeling van het zelfconcept en het sociaal functioneren.

In de derde graad komt de nadruk te liggen op inzichtelijk leren en reflecteren. Er wordt veel belang gehecht aan samenwerkend en zelfstandig leren. LO levert een bijdrage in de harmonieuze opvoeding van jongeren naar volwassenheid én stimuleert leerlingen tot een actieve, sportieve levenshouding en vrijetijdsbesteding

Nederlands

In de derde graad gaat de aandacht naar literatuurstudie. De vijfdes krijgen een overzicht van de literaire stromingen vanaf de middeleeuwen tot het begin van de twintigste eeuw. De zesdes bestuderen de twintigste en eenentwintigste-eeuwse literatuur. In de vijfdes ligt de nadruk vooral op poëzie. In de zesdes verlegt de focus zich naar theaterteksten en romans. Daarnaast passeren een aantal taalkundige items de revue om leerlingen te tonen welke disciplines er zoal bestaan. Er wordt ook verder gebouwd op de vaardigheden van de tweede graad, waarbij een culturele component als meerwaarde wordt aangeboden.

CLIL

Eigenheid

CLIL (letterwoord voor *Content and Language Integrated Learning*) is in Vlaanderen een vorm van meertalig onderwijs waarin (bepaalde lesinhouden van) zaakvakken (zoals bijvoorbeeld biologie) worden onderwezen in een andere taal dan het Nederlands (bijvoorbeeld in het Engels). Op basis van onze ervaringen sinds 2007 in het Engelstalige CLIL-proefproject in de derde graad werd dit project uitgebouwd tot een volwaardige, zesjarige, uitdagende en toekomstgerichte studiekeuzemogelijkheid in bijna elke studierichting. Hierbij wordt de CLIL gradueel opgebouwd van ca. 8% van het lesplan in de eerste graad tot 20% in de derde graad (het toegelaten maximum). Vermits Engels steeds meer de voertaal wordt in het hoger onderwijs, is een CLIL-leerling goed voorbereid op latere studies en op ontmoetingen in internationale milieus, bijvoorbeeld in het kader van Erasmus+.

Vakinhoud

In de 3e graad van onze school is CLIL verbonden aan de wetenschapsvakken (aardrijkskunde, biologie, chemie en fysica), geschiedenis en economie. Deze vakken worden gedeeltelijk in het Engels gegeven. Voor elke CLIL-optie bestaat een parallelle keuzemogelijkheid zonder CLIL. De CLIL-optie is beperkt tot een paar richtingen (aangeduid met een *) in het studierichtingenrooster vooraan in deze brochure. Opgelet: om organisatorische redenen (koppelingen of te weinig leerlingen voor een bepaalde studierichting) is het mogelijk dat een CLIL-vak in bepaalde richtingen niet in de CLIL-vorm wordt gegeven en dus gewoon in het Nederlands doorgaat.

Waarop is je keuze gebaseerd? Naast de algemene motivatie geldend voor de niet-CLIL richting, is uiteraard ook een goede taalbeheersing van het Engels gewenst.

Onderzoeksvaardigheden (OV) en Projectuur (P-uur)

Onderzoeksvaardigheden (OV)

In de lijn van de zelfstandigheidsdidactiek die werd opgestart in de eerste graad en verder werd uitgebreid in de tweede graad, wordt in de derde graad ruimte vrijgemaakt om leerlingen wegwijs te maken in het onderzoeksproces. Dat gebeurt sowieso geïntegreerd in de "gewone" lessen. In de zesdes, in aanloop naar het hoger onderwijs, gebeurt dit bovendien in een apart vak Onderzoeksvaardigheden (OV). In dit vak staat het individuele wetenschappelijke onderzoek op het programma. De

leerkracht is er minder docent dan wel coach. De leerlingen krijgen een grote eigen verantwoordelijkheid, uiteraard van dichtbij opgevolgd door hun leerkracht.

In Onderzoeksvaardigheden worden de fundamenteen gelegd voor een gedegen wetenschappelijk onderzoek. De criteria om een goede onderzoeksvraag op te stellen, informatie op een wetenschappelijk verantwoorde wijze te selecteren, bibliografisch weer te geven en te verwerken, een paper te maken, die paper te presenteren aan een tweekoppige jury: het zijn even zoveel vaardigheden die aan bod komen.

Projectuur (P-uur)

Het projectuur wordt georganiseerd in alle jaren en overkoepelt een waaier aan initiatieven. Vakgebonden materie wordt op een alternatieve methode aangebracht (bijvoorbeeld via toneel), af en toe is er een moment van verdieping, sprekers geven actuele thema's een ruimere context, de klassenleeraar gaat in gesprek met de klas. In de zesdes wordt bovendien sterk de klemtoon gelegd op de studiekeuze voor het hoger onderwijs.

Tot slot

Zoals uit deze brochure mag blijken, biedt de derde graad een ruim palet van studierichtingen en studie-inhouden aan. Dat kan ervoor zorgen dat het keuzeproces niet altijd even eenvoudig is. Een groot denker schreef ooit: "Als ik kies, kies ik mezelf". Er zit veel waarheid in die woorden: wie kiest voor een studierichting, bepaalt voor een stukje wie hij of zij zal worden en zijn (als mens). Het gaat dus om een belangrijke keuze. Hopelijk heeft deze brochure bij dit keuzeproces toch een beetje kunnen helpen.

Sint-Lodewijkscollege, Magdalenastraat 30, 8200 Sint-Andries
directie@sint-lodewijkscollege.be
050 40 68 40
www.sint-lodewijkscollege.be